

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворчого мистецтва	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Кафедра	Теорії та історії мистецтва	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	3-4

Теорія та історія сучасного мистецтва

2020\2021 навч. рік

Семестр 3

Викладач	Алфьорова Зоя Іванівна, доктор мистецтвознавства, професор
E-mail	al055@ukr.net
Заняття	За розкладом
Адреса	к. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-02-81 (кафедра)

Семестр 4 (весна 2020)

Викладач	Алфьорова Зоя Іванівна, доктор мистецтвознавства, професор
E-mail	al055@ukr.net
Заняття	За розкладом
Адреса	к. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — АСП); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *pdf*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються після лекційних занять у робочі дні.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Алфьорова З.І. Програма дисципліни «Теорія та історія сучасного мистецтва» для здобувачів вищої освіти третього рівня [Текст]. ХДАДМ, каф. ТiМ ; [розробник Алфьорова З. І.]. Х. : ХДАДМ, 2019, 16 с.
2. Алфьорова З.І. Візуальне мистецтво кінця ХХ - початку ХХІ століття : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознав. : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури» / Алфьорова Зоя Іванівна ; Харк. держ. акад. культури, 2008. 40 с.
3. Алфьорова З.І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва : монографія / З. І. Алфьорова ; М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Х. : ХДАК, 2008. — 267 с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчальні матеріали, слайди, ілюстрації тощо можна запропонувати переглянути за посиланням (спеціальні навчальні сервіси у мережі Інтернет та групах у ФБ «Про АРТ: дизайн, архітектура, театр, кино», «Новини ХДАДМ»).

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є підготовка аспірантів до самостійного критичного аналізу теорії і історії сучасного мистецтва Завдання дисципліни полягають в ознайомленні аспірантів з основними критеріями мистецтвознавчого аналізу хронології та механізмів розвитку сучасного мистецтва, розумінні основних проблем наукової рефлексії щодо сучасного мистецтва.

На лекційних і семінарських заняттях аспіранти набувають навички теоретичного аналізу та виявлення проблем в сфері розвитку сучасного мистецтва та публічного оприлюднення результатів такого мистецтвознавчого аналізу (статті, доповіді тощо).

Програмні компетентності. Здатність орієнтуватися у сучасному теоретичному дискурсі образотворчого та декоративного мистецтва; знатися на процесі їхнього історичного розвитку. Здатність застосовувати знання з історії сучасного зарубіжного та вітчизняного мистецтва, орієнтуватися у практиках сучасного художнього процесу, його теоретичному дискурсі.

Програмні результати навчання. Орієнтуватися в процесі становлення та розвитку сучасної мистецької та реставраційної практики, застосовувати механізми її аналізу; знати сучасний стан наукової літератури за обраною спеціальністю. Знати основні концепції, теоретичні та практичні проблеми історії розвитку мистецької та реставраційної діяльності.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним аналізом теорії і історії сучасного мистецтва.

Дисципліна вивчається протягом двох семестрів 2-го курсу (1.5 кредиту ECTS, 46 навчальних години, в тому числі 35 годин — аудиторні лекційні та семінарські заняття та 84 години — самостійні). Всього курс має 2 модулі та 11 тем.

Осінній семестр: 17 годин: 9 — лекції, 33 — семінарські заняття, 33 — самостійні.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ СУЧАСНОГО МИСТЕЦВА

Тема 1. Вступ до курсу. Структура курсу

Тема 2. Методологічні підходи до теорії і історії сучасного мистецтва.

Тема 3. Бінарності сучасного мистецтва модерну та постмодерну.

Тема 4. Сучасне та актуальне мистецтво: парадокси понятійного апарату.

Тема 5. Автор в сучасному мистецтві.

Весняний семестр: 29 годин: 18 — лекції, 6 — семінарські заняття, 51 — самостійні.

СУЧАСНІ АРТ-ПРАКТИКИ У ХРОНОЛОГІЧНОМУ ВИМІРІ

Тема 6. Сучасна арт-практика як основа «тотального візуального».

Тема 7. Арт-практики першого етапу постмодерної доби

Тема 8. Арт-практики другого етапу постмодерної доби

Тема 9. Основні стратегії Я-проекування в сучасному мистецтві

Тема 10. Візуальне-медіальне-віртуальне в сучасному мистецтві

Тема 11. Сучасне мистецтво в контексті міжкультурного та крос-мистецького діалогу.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та семінарських занять. Практичні та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на завершення семінарських завдань та закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за лекційними темами дисципліни в контексті власного наукового дослідження (теми дисертації). Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є заліки. Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи. Для тих аспірантів, які бажають покращити результат, передбачені письмові контрольні питання за темами дисципліни (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	А+ 98–100	Задовільно	64–74	D
			А 95–97		60–63	E
			А- 90–94	Незадовільно	35–59	FX
Добре	82–89	В		Незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як аспірантам, так і викладачу. За необхідності аспірант має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрадження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з аспірантами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо аспірант пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Аспіранти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, аспірант втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі заліку — аспірант отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Осінній семестр

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
	1	Лекція	Вступ до курсу.	2		
	2	Лекція + семінар	Методологічні підходи до теорії і історії сучасного мистецтва.	3+2	Есе на 350 слів, + (схема або таблиця методологічних підходів). Роздруківка	Роздруківка приноситься на заняття
	3	Лекція	Бінарності сучасного мистецтва модерну та постмодерну.	3	Есе на 150 слів Роздруківка	Роздруківка приноситься на заняття
	4	Лекція	Сучасне та актуальне	2	Термінологічна таблиця +	Письмово

		+ семінар	мистецтво: парадокси понятійного апарату.		відповідь на семінарі	
	5	Лекція	Автор в сучасному мистецтві	2	Есе на 250 слів	Роздруківка приноситься на заняття
		Модуль -на контрольна робота	Модульна контрольна робота	3	Есе на 500 слів. Проаналізувати методологічні підходи до проблем сучасного мистецтва . Розкрити методи дослідження сучасного мистецтва на конкретному прикладі. Обговорення робіт	Письмово
					Доповідь (усно), 5 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	За бажанням. 5 балів додатково
			Залік	2		

Весняний семестр

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
	6	Лекція	Сучасна арт-практика як основа «тотального візуального».	2		
	6	Лекція	Сучасна арт-практика як основа «тотального візуального».	2	Есе на 350 слів (тема 6)	Письмово
	7	Лекція	Арт-практики першого етапу постмодерної доби	2	Есе на 150 слів	Письмово
	7	Лекція	Арт-практики першого етапу постмодерної доби	2		Письмово
	8	Лекція	Арт-практики другого етапу постмодерної доби	2	Есе на 250 слів	Роздруківка приноситься на заняття
	8	Семінар	Арт-практики другого етапу	2	Доповіді на семінарі	Роздруківка доповіді

			постмодерної доби			приноситься на заняття
	9	Лекція	Основні стратегії Я-проектування в сучасному мистецтві	2	Есе на 250 слів	Роздруківка приноситься на заняття
	9	Лекція	Основні стратегії Я-проектування в сучасному мистецтві	2	Есе на 250 слів	Роздруківка приноситься на заняття
	10	Семінар	Візуальне-медіальне-віртуальне в сучасному мистецтві	2	Доповіді на семінарі	Роздруківка доповіді приноситься на заняття
	10	Семінар	Візуальне-медіальне-віртуальне в сучасному мистецтві	2	Доповіді на семінарі	Роздруківка доповіді приноситься на заняття
	11	Лекція	Сучасне мистецтво в контексті міжкультурного та крос-мистецького діалогу.	2	Есе на 250 слів	Роздруківка приноситься на заняття
	11	Лекція	Сучасне мистецтво в контексті міжкультурного та крос-мистецького діалогу.	2	Есе на 250 слів	Роздруківка приноситься на заняття

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–20
2	Поточний контроль	0–20
3	Поточний контроль	0–20
4	Поточний контроль	0–40
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Аспірант не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Аспірант в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність аспіранта під час семінарських занять (3), виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

1. Алфьорова З.І. Візуальне мистецтво кінця XX - початку XXI століття : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознав. : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури» / Алфьорова Зоя Іванівна ; Харк. держ. акад. культури, 2008. 40 с.

2. Алфьорова З.І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва : монографія / З. І. Алфьорова ; М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Х. : ХДАК, 2008. — 267 с.
3. Алфьорова З.І. Основні стратегії Я-актуалізації митців візуального мистецтва в Україні (остання третина ХХ-початок ХХІ ст.) / Алфьорова З. І. // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. [Сер.]. Мистецтвознавство: [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України, Харк. держ. акад. дизайну і мистец. — Х., 2010. — № 7. — С. 74-78. — Бібліогр.: 10 назв.
4. Алфьорова З.І. Термінологічні ігри щодо візуальних мистецтв / Зоя Алфьорова // Мистецтвознавство України: зб. наук. пр. / Акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец. — К., 2009. — Вип. 10. — С. 166-170. — Бібліогр.: 10 назв.
5. Алфьорова З.І. Оновлення методологічних засад в осмисленні сучасних процесуальних візуальних художніх форм [Текст] / Алфьорова З. І. // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв ; [редкол.: Боднар О. Я., Гребенюк Н. Є., Зборовець І. В. та ін. ; за ред. Даниленка В. Я.]. — Х., 2012. — С. 54-57. — (Мистецтвознавство ; № 11)
6. Алфьорова З.І. Художній рейдерінг як інструмент перетворення зображального простору. // З. І. Алфьорова // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. [Сер.] Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харк. держ. акад. дизайну і мистец. — Х., 2016. — № 1. — С. 6-8.
7. Алфьорова З.І. Проблема переосмислення методологічних засад як смисловий стрижень сучасного мистецтвознавства // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Знакові постаті вітчизняної гуманітаристики у національно-культурному самоствердженні України «Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (25 травня 2017 р.) — Київ, 2017. — С. 11.
8. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття / ППСМ АМУ; Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. — К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 1. 544 с.: іл.
9. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття / ППСМ АМУ; Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. — К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. 656 с.: іл.
10. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: Збірник статей / ППСМ НАМ України; За заг. ред. акад. М. І. Яковлева; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. — К. : Фенікс, 2012., 256 с. : іл.
11. Криволапов М. О. Про мистецтво та художню критику України ХХ століття: Вибрані статті різних років. Кн. І: Формування та розвиток національної мистецької школи і мистецтвознавчої науки в Україні ХХ століття / ППСМ АМУ. К.: Видавничий дім А+С, 2006. , 268 с.: іл.
12. Мусієнко Н. Мистецтво Майдану / ППСМ НАМ України. , К.: Р. К. Майстер-принт, 2015. 96 с.: іл.
13. Петрова О. Третє Око: Мистецькі студії (Монографічна збірка статей) / ППСМ НАМ України. К.: Фенікс, 2015. 480 с.

14. Романенкова Ю. В. Мировоззренческие универсалии периодов stilwandlung в мировом художественном процессе / ИПСИ АИУ., К.: Хімджест, 2009, 276 с.: 16 л. вкл.
15. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / ППСМ АМУ. К.: ВХ[студіо], 2008. ,188 с.: іл.
16. Смирна Л. В. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві: Монографія / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України. , Київ: «Видавництво «Фенікс», 2017, 480 с.
17. Соловійов О. І. Турбулентні шлюзи: Збірник статей / ППСМ АМУ. К.: Інтертехнологія, 2006, 192 ст.: іл.
18. Тузов В. О. Історичний контекст культуротворчих інновацій / ППСМ НАМ України. — К. : НВП «Інтерсервіс», 2013, 144 с.
19. Федорук О. К. Перетин знаку: Вибрані мистецтвознавчі статті / ППСМ АМУ: У 3 кн. — К.: Видавничий дім А+С, 2006. — Кн. 1: Історія та теорія мистецтва. Постаті. Народна творчість. 260 с.: іл.
20. Чепелик О. В. Взаємодія архітектурних просторів, сучасного мистецтва та новітніх технологій, або Мультимедійна утопія / ППСМ АМУ. ,К.: Хімджест, 2009. 272 с.: іл.
21. Ackott R. The Architecture of Ceberception / R. Ackott // Leonardo Electronic Almanac. — Vol. 2. , 1994. ,No 8.
22. Barclay P. Computer Art: Contradiction in Terms? / P. Barclay // N.Y. Arts Magazine. — 2004. ,Sept.-Okt.
23. Carlson W. A Critical Story of Computer Graphics and Animation / W. Carlson // The Department of Industrial Interior and Visual communication of the College of Arts of The Ohio State University., 2003.
24. Landsdown J. Schofield S. Expressive Rendering: A Review of Non-Photorealistic Techniques // IEEE Computer Graphics and Applications, 1995, Vol. 15. , No 3. ,P. 29–37.